

Maa- ja metsätalousvaliokunta

LAUSUNTO

MmV@eduskunta.fi

6.2.2025

Dnro 042/2025

Lausuntopyyntö: VNS 7/2024 vp Valtioneuvoston selonteko YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030:n toimeenpanosta

VALTIONEUVOSTON SELONTEKO YK:N KESTÄVÄN KEHITYKSEN TOIMINTAOHJELMA AGENDA2030:N TOIMEENPANOSTA

Paliskuntain yhdistys kiittää arvoisaa valiokuntaa mahdollisuudesta antaa lausuntonsa tässä asiassa. Selonteon merkittävin anti on siinä, että se osaltaan konkretisoi, miten Suomi on kytkeytynyt globaaleihin luontokadon, ilmastomuutoksen ja eriarvoisuuden lisääntymisen ongelmiin ja miten niitä pyritään ratkomaan.

YK:n viimeisimmässä kestävän kehityksen raportissa Suomen toiminnan kielteiset ulkoisvaikutukset nähtiin merkittävänä: Suomen haasteita ovat muun muassa tuontimme muualla maailmassa aiheuttamat ilmasto- ja typpipäästöt sekä metsäkato. Myös käsillä olevassa selonteossa Suomen kansalliset ja kansainväliset toimet luontokadon pysäyttämiseksi ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi on syytä nostaa tarkemman tarkastelun kohteeksi.

Paliskuntain yhdistys pyytää valiokuntaa kiinnittämään huomiota erityisesti niihin kansallisiin metsien monimuotoisuutta ja hiilinielua koskettaviin, sekä energiasiirtymää edistäviin toimiin, sillä ne vaikuttavat poronhoitoalueella monin tavoin.

Metsin monimuotoisuus ja hiilinielu

Selonteossa nähdään, että ekologisen kestävyys tavoitteiden osalta Suomessa on paljon parannettavaa. Suomen kasvihuonekaasupäästöjen nettovähentyminen ei ole vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen ja EU:n veloitteiden mukaisella uralla. Tähän on syynä erityisesti hiilinielun pienentyminen. Hiilinielun pienentyminen liittyy metsävarojemme kestävämpään käyttöön.

Suomelle EU:ssa sovitut ilmastotavoitteet sekä Suomen kansallisen ilmastolain tavoitteet ja kansalliset ilmastosuunnitelmat ovat perustuneet siihen, että hoidetun metsämaan hiilinielu pysyy jatkuvasti suurena. Metsien hiilinielu on kuitenkin viime vuosina pienentynyt ja maankäyttösektori on nettotasolla muuttunut jopa päästölähteeksi.

Jos Suomi ei saavuta sille asetettuja tavoitteita, tulee sen ostaa LULUCF- ja taakanjakosektorin yksiköjä muista EU-jäsenmaista velvoitteidensa täyttämiseksi. Käytännössä tämä tulee kalliiksi kansalaisille.

On aika myöntää, että Suomen metsäsektori vaatii perustavanlaatuista muutosta. Metsäluonnon monimuotoisuuden turvaaminen edellyttää vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojelua sekä nykyistä huomattavasti enemmän luonnonhoitotoimia metsätalousmetsissä. Metsänhoidossa on siirryttävä sekapuu- toisuuteen ja laajamittaisesti jatkuvan kasvatuksen menetelmiin. Metsien kiertoaikoja on pidennettävä ja hakkuita on vähennettävä, jotta metsien hiilen sidonta saadaan kääntymään jälleen nieluksi päästölähteen sijaan. Pitkäikäisiin puutuotteisiin ja puurakentamiseen on panostettava.

Kestämätön energiasiirtymä

Selonteossa korostetaan energiasiirtymästä tulevaa investointipotentiaalia: ”Käynnissä oleva energiamurros tarjoaa Suomelle mahdollisuuksia tuottaa uutta liiketoimintaa, investointeja ja vientikärkeä. Puhdas sähkö, energiateknologiat ja digitalisaatio avaavat markkinoita suomalaisille vähähiilisille ratkaisuille. (...) Suunnitelmissa oleviin hankkeisiin kuuluu erityisesti tuulivoima-, datakeskus-, akku-, ja biojalostamoinvestointeja.” Tavoitteeksi nimetään Suomen kilpailukyvyn ja houkuttelevuuden vahvistaminen uusiutuvan teollisuuden investointikohteena sekä puhtaan sähkön tuotannon kaksinkertaistaminen kotimaassa.

Energiasiirtymällä on suoria kytköksiä luontokatoon ja kansallisesti eriarvoistavaan maankäyttöpolitiikkaan. Uusiutuvan energian suunnittelupaine poronhoitoalueella on eksponentiaalisesti kasvanut. Samoin strategiaan mineraaleihin kohdistuvien kaivoshankkeiden suunnittelu on kestävämmällä tasolla. Jo tällä hetkellä maankäyttö- ja luonnonvarahankkeita suunnitellaan kestävämmän nopealla tahdilla, kumuloituvia vaikutuksia poronhoidon tai luontokadon kannalta ei arvioida riittävästi.

Teollinen maankäyttö uhkaa poronhoidon tulevaisuutta, elinkeinolla ei ole enää väistämisen mahdollisuuksia. Nykyisellään energiasiirtymää edistetään pohjoisen vanhimman alkuperäisen elinkeinon ja kulttuurin harjoittamisen edellytyksiä ja säilymisen mahdollisuuksia rapauttaen.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

Lausunnon valmistelija, lisätiedot: Sanna Hast, etunimi.sukunimi@paliskunnat.fi, +358 40 723 9966